

ILUSTRIRANI

GLASNIK

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8⁻, ZA DIJAKE KRON 6⁻; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10⁻, ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13⁻

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. :: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 2. * 6. JANUARJA 1916 - IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 19

Razvaline samostana na Sv. Gori pri Gorici.

1. Požgani samostan od vzhoda proti zahodu.
2. Požgana in razstreljena obednica in nad njo spalnica.
3. Požgani samostan od zahoda proti vzhodu.
4. Razstreljena soba med obema gostilnama.
5. Razstreljena prodajalnica.
6. Strop srednje ladje, orglje in oltar sredi cerkve.
7. P. Francišek rešuje samostansko knjižnico.
8. Preluknjana podoba Sv. Treh Kraljev.

Hudodelstvo.

Spisal Anton Čehov, prevel Napotkin.

»Kdo je tu?«

Nič odgovora. Stražnik ni videl ničesar, toda slišal je razločno skozi piskanje vetra in šumenje drevja, da gre nekdo skozi drevored. Marčna noč je zakrila zemljo v meglo in oblake, in stražniku se

»Izgubil sem se, očka. Mislil sem k mitrijevskemu mlinu, pa sem zašel.«

»Hola, kaj je tu pot k mitrijevskemu mlinu? Tepec ti! Da se pride k mitrijevskemu mlinu, se mora iti mnogo bolj na levo iz mesta, po deželni cesti naprej. V okroglem si šel tri vrste (ruska milja) predaleč. Gotovo si v mestu pogledal pregloboko v kozarec!«

»Grešil sem, očka, grešil sem. V res-

čez polje, naprej čez polje, dokler ne prideš do deželne ceste.«

»Bog ti daj zdravja, očka! Marija, nebeška Kraljica, naj te varuje in bo milostna. Toda ti me pač lahko spremlja, ljubi mož! Bodi tako dober in spremlja me do vrat!«

»Za to nimam časa! Pojdi sam!«

»Bodi usmiljen, jaz bom zato molil zate. Jaz ne vidim nič, ko je taka tema, ne vidim niti roke pred očmi! Ta tema, ta tema! Spremlja me, prijatelj!«

»Nimam časa, da bi ga trosil za spremljevanje! Če bi se hotelo vsakemu postreči, potem bi pač ne bilo konca spremljevanj.«

»Za Kriščevo voljo, spremlja me! Jaz ne vidim nič, in me je strah, da bi šel sam čez pokopališče — Grozno je to, očka, grozno, mene je grozno strah, ljubi mož!«

»Ti si nadležen, je vzdihnil stražnik. »No, dobro, pojdi!«

Stražnik in potnik sta šla. Šla sta drug poleg drugega, ramo ob ramo, in molčala. Vlažni, nadležni veter ju je tolkel v obraz, in nevidno drevje je sipalo šumé in stokáje debele kaplje na nju... Drevored je bil ves pokrit z malimi kaluzami.

»Nečesa vendar ne razumem«, je povzel besedo stražnik

po daljšem molčanju, — »kako si ti sem prišel. Vhod je zaklenjen. Ali si skočil čez plot, kaj? Če si skočil čez plot, bi bilo to za tako starega moža — najzadnje!

»Ne vem, očka, ne vem. Kako sem prišel sem, tega sam ne vem. Sam vrag

Ruska baterija — uničena po našem topništvu — v Novem Aleksinjevcu v Volhiniji.

je zdelo, kot da so se zemlja, nebo in on sam s svojimi mislimi združili v nekaj velikega, neizmerno temnega. Iti je mogel samo tipaje.

»Kdo je tu?« je vprašal stražnik zopet, in zdelo se mu je, kakor da sliši šepet in pritajen smeh. »Kdo je tu?«

»Jaz, očka...« je odgovoril neki starejši glas.

»Da, ali kdo si ti?«

»Mimoidoči.«

»Kateri mimoidoči?« je zaklical stražnik razjarjen, da bi na ta način zakril svoj strah. »Sam vrag te podi tod okrog. Kaj kolovratiš, satan, ponoči okrog cerkvenega zidu!«

»Ali je tu cerkev?«

»Kaj pa tedaj? Gotovo, cerkev je! Ali ne vidiš?«

»Ah, ah, ah... Marija, nebeška Kraljica!« Pri tem je vzdihnil. »Nič ne vidim, očka, nič... Glej no, kakšna tema, kakšna tema! Kot v rogu, očka! Ah, ah, ah...«

»Toda, kdo pa si?«

»Jaz — romar, očka, potujoči mož.«

»Pravi hudiči, taki ponočnjaki... Da, to so romarji! Pijanci...« je mrmral stražnik, ki se je na potnikove besede nekoliko pomiril. — »Z vami se samo greši. Cel dan pijejo taki v gostilni, ponoči pa jih moti vrag. Meni pa se vendar zdi, da ti tu nisi sam, da sta tu še dva, trije.«

»Sam sem, očka, sam. Popolnoma sam... Ah, ah, ah... O, naši grehi...«

Stražnik je trčil na moža in obstal. »Kako si pa prišel tu sem?« ga je vprašal.

nici je bilo tako, nočem zamolčati greha. Kako in kod pa naj zdaj grem?«

»Zdaj pojdi naravnost, ravno po tem mestu naprej, dokler ne prideš do nekega ograjenega prostora, od tam pa pojdi skozi cel cerkveni dvor do vrat. Odpri jih in

General Mackensen prekorači s svojim štabom neko reko v Srbiji.

pojdi z božjo pomočjo. Pazi samo, da ne padeš v jarek. Za cerkvenim zidom na oni strani pa pojdi naprej čez polje, naprej

se igra z menoj. Božja kazen. Popolnoma resnično, vrag se igra z menoj, satan mi je vzel razum. Ti, očka, si tu stražnik?«

»Da, jaz sem stražnik«.

»Si ti edini stražnik cerkve in pokopališča!«

Sunek vetra je bil tako močan, da sta oba postala za minuto. Stražnik je nato

»Sedaj gremo mi tu čez, a prišel bo čas, ko bomo sami tu ležali,« je dejal stražnik.

»Tako je, tako je. Vsi, vsi bomo počivali. Takega človeka ni, ki bi ne umrl.«

Ah, ah, ah. Naša dejanja so slaba, naše misli so zvijačne. O grehi, o grehi! O moja preobložena, nenasitna duša! moje uživanja željno telo! Razjezil sem Gospoda in ne bom našel odpuščanja ne na tem ne na onem svetu. Pogreznjen sem v grehu, kot črv v zemljo.«

»Da, toda umreti se mora.«

»To je ravno, da se mora.«

»Romarju je pač lažje umreti kakor enemu izmed nas,« je dejal stražnik.

»Romarji so tudi različni. So romarji, pravi romarji, Bogu v veselje, so pa tudi taki, ki ponoči tavajo okrog cerkvâ, da bi pripravili veselje satanu... Da! Marsikateri tak romar ti dá, če mu je ravno volja, tako s sekiro po glavi, da izpustiš takoj dušo.«

»Zakaj praviš to?«

»Tako... No, glej, tu so, kot se mi zdi, vratca. Tu so, res. Odpri jih, moj dragi!«

Stražnik je tipaje odprl vratca, peljal popotnika za roko skozi, in dejal: »Tu je konec pokopališča. Zdaj pa pojdi naravnost preko polja, naravnost preko polja, dokler ne prideš na deželno cesto. Toda

Poraba municije ene francoske baterije v enem dnevu.

odgovoril: »Trije smo, eden ima mrzlico, ostali spi. Midva se menjava.«

»Tako, očka, tako. Kakšen veter je, kakšen veter! Tega morajo slišati tudi pokojni! Tuli kakor divja zver... Ah, ah, ah...«

»Odkod pa prihajaš?«

»Od daleč. Jaz sem od daleč, iz Vologde. Gospod, reši nas in usmili se nas!«

Stražnik je postal za hip, da bi prižgal pipo. Postavil se je za hrbet popotnika in porabil nekaj vžigalic. Svit prve vžigalice je plapolaje razsvetlil za trenutek kos drevoreda na desno, bel spomenik z angelom in temen križ; svit druge vžigalice, ki je svetlo zaplamenel in ugasnil v vetru, je planil kot blisk na levo, in iz temine se je prikazal samo ogel neke ograje; tretja vžigalica je razsvetlila na levo in na desno beli spomenik, temni križ in ograjo, ki je obdajala grob nekega otroka.

»Spijo, ljubi mrtveci!« je mrmral potnik in globoko vzdihnil. »Spijo bogatini in reveži, modrijani in tepci, pravičniki in hudobneži. Zdaj so vsi enaki. In spali bodo do sodnjega dne, da jih zbudi glas trobente. Bog jih pelji v svoje kraljestvo in daj jim večni mir!«

Rusko bojišče: Topniška kolona na Ikvi.

Kresalo duhov.

Roman iz irskega življenja. Angleški napisal
P. A. Sheehan. — Prevel Davorin Ciuha.

(Dalje.)

»Zelo čudovite stvari. Poslušaj.

Cahercon, dne 30. aprila 189—

Ljubi major!

Zdelo se ti bo, da ti to pismo prihaja od mrliča. Zadnjih sedem ali osem mesecev sem živel življenje Robinzona Crusoe ali Harun al Rašida. Sedaj sem paznik v kamnolomu za marmor in poljski delavec. Najbrž bi se pred pretekom svoje preizkušnje ne bil nič oglasil, a ti mi moraš nekaj preskrbeti, in sicer takoj. Ti poznaš Ber-

nardsa, polkovnika Bernardsa, ki stanuje doli blizu Killineya? Njegovi agenti so Stevens, Magaire & Com. Rad bi videl, da mi takoj proda neko zemljišče. Imenuje se Lisheen. Poslednjič ga je imela v najemu družina Mc Auliffe, ki jo je zapodil in je sedaj v zaporu v Traleen. Posestvo je zanj brez vsake vrednosti; nihče si ne bo upal ga najeti. Jaz mu dam zanj, kolikor zahteva, če mi takoj pošlje prodajno pogodbo itd. Razložil ti bom vse, ko se snideva. Kaj dela tvoj stari sovražnik? Mislim, da te pusti na miru. O svetu ne vem skoraj nič in ne stavi rad vprašanj.

Tvoj

Robert Maxwell.

P. S. Naslov zgoraj. Drži stvar tajno.»

»Donkišotstvo vrh donkišotstva,« je dejal gospod Outram. »Kakšna vaša lepota mu je zmešala glavo ali pa je v svoje robinzonade tako zaljubljen, da bo za zmerom zapustil civilizirani svet in se naselil na posestvecu. Kako se imenuje?«

»In se pusti ustreliti,« je dejal major. »Lisheen, piše; vsekakor pol skalovja, pol močvirja, kakor vse v Kerryju.«

»Čudeži ne prenehajo,« je dejal gospod Outram; odšel je k zajtrku in pozvonil.

»Poglejte,« je dejal slugi, »če pride gospa Outram k zajtrku.«

»Ona ne pride, gospod Outram,« se je glasil odgovor. »Strežnica gospe Outram je dejala, da bo zajtrkovala v sobi.«

»Dobro. Trudna je še od včeraj,« je dejal majorju. »Bila je zelo dolgočasna večerja. Mene je skoraj do smrti zdolgočasil neki profesor — majhen, debel človeček, kakor pritlikavec, z očali, pečatnimi prstani, debelim trebuhom, gamašami — ne, bil je v salonski obleki — to je bil edini razloček med njima. Ta človek je hotel trditi, da ve on, ki ni prišel nikoli z Irske, več o Indiji kakor kdo, ki je bil osebno doli, torej več kakor ti ali jaz!«

»Tak osel!« je dejal major, ki je bil v tej točki prav posebno občutljiv. »Kaj si rekel ti?«

tu je jarek, da ne padeš... Kakor hitro pa prideš na veliko cesto, obrni se na desno in pojdi do mlina...»

»Ah, ah, ah...« je vzdihoval potnik, in obmolnil za par trenutkov. — »Jaz mislim, da to nima nobenega pomena, iti zdaj k mitrijevskemu mlinu... Kateremu hudiču na ljubo naj bi šel tja? Jaz bom rajši tu, očka, pri tebi ostal...«

»Zakaj boš tu ostal?«

»Tako; v tvoji družbi je prijetneje...«

»Ti si si pač pravega čuka poiskal! Ti si romar, in jaz vidim, da se ti ljubi norčevati...«

»Seveda se mi ljubi,« se je smejal potnik. — »Ah, ti moj dragi, moj dragi! Ti se boš pač dolgo spominjal romarja!«

»Zakaj naj bi se ga spominjal?«

»Eh, tako... Jaz sem te pošteno osleparil... Sem jaz romar? Jaz nisem nikak romar...«

»Kdo pa si?«

»Eden izmed umrlih... Ravno sem se izkobacal iz krste... Ali se spominjaš ključavničarja Gubareva, ki se je postni teden obesil? Jaz sem — saj veš — tisti Gubarev...«

»Še bolj lagaj!«

Stražnik mu ni verjel, čutil pa je po celem telesu težko in mrzlo grozo, da je zapustil kraj, kjer je stal, in pričel tipati po vratcih...

»Počakaj vendar malo, kam hočeš?« je dejal potnik in ga zgrabil za roko. —

»Ah, ah... poglej, kakšen si ti! Kako, me hočeš pustiti samega?«

»Pusti me!« je zakričal stražnik in hotel osvoboditi roko.

»Bodi miren! Če ti ukažem ostati na mestu, tako ostani... Ne poskušaj se osvoboditi, prokleti pes! Če hočeš ostati pri življenju, stoj mirno in molči, dokler ti jaz ukažem... Nimap veselja, prelivati krvi, če ne, bi bil ti že davno končal... Bodi pri miru!«

Stražniku so se šibile noge. V strahu je zaprl oči, in naslonil se je, trepetajoč po vsem telesu, na plot. Rad bi bil kričal, toda Bog vedi, da bi krik ne dosegel njegove hiše... Poleg njega je stal potnik in ga držal za roko... Tri minute so pretekle v molčanju.

»Eden ima mrzlico, drugi spi, a tretji spremelja potnika,« je mrmral romar. »To so pridni stražniki, ki zaslužijo pohvalo! Ne, prijatelj, tatovi so vedno bolj zviti kot stražniki! Stoj, stoj, ne gani se...« V molčanju je preteklo petnajst minut. Naenkrat se je zaslišal skozi veter močan žvižg.

»No, sedaj pojdi,« je dejal potnik in ga je izpustil. »Pojdi in zahvali Boga, da si ostal pri življenju...«

Potnik je tudi zabrlizgal, zbežal od vrat, in slišalo se je, kako je skočil čez jarek. Sluteč nekaj hudega in še vedno trepetajoč strahu, je odprl stražnik neodločen vratca, in tek, zapiraje oči, nazaj. Na ovinku poti, pri velikem drevoredu, je slišal hitre korake, in nekdo ga je vprašal s šepetom: »Si ti, Timofej? — Kje pa je Mitjka?«

Ko je preletel celi dolgi drevored, je zapazil v temini medel ogenj. Blizje pa ko je prihajal,

Prodiranje naših čet v Srbijo: Ljuta borba s sovražnikom na reki Ibri.

»Rekel? Kaj more človek odgovoriti norcu? On je trdil, da se človek lahko nauči iz knjig več kakor iz izkušnje in s čitanjem več kakor z lastnim opazovanjem.«

»In kaj si dejal ti?«

»Jaz sem dejal, kar mi je bilo mogoče. Jaz sem izčrpal vse svoje znanje. Toda bilo je, kakor bi vlival vodo na cedilo. Potem mi je prišel na um stari pregovor: »Norcu odgovori kot norec!«

»Kako si to napravil?«

»Izmislil sem si zgodbo ali boljše rečeno, na nekaterih dejstvih sem zgradil povest, kakor delajo tudi romanopisci, ter sem mu jo natvezel, medtem ko je on pil svoje žganje in vodo. On jo je kar požiral z vsemi podrobnostmi in je bil tako navdušen, da me je prosil, naj jo povem tudi damam v salonu. In prav nič bi se ne čudil, če bi jo verjele in če bi povest prepoštovala tekom enega tedna vse salone v Dublinu.«

»Ti mi jo moraš povedati danes po večerji. Ali jo morda Mabel po kosilu.«

»Da, Mabel zna lepše ko jaz. Ona je prav dobro razumela, da je bila izmišljena za to priliko — brezpomembno dejstvo, drugo je vse izmišljeno kakor v pripovedkah.«

»Ali prideš v Dublin?«

»Da.«

»Ali bi ne stopil k Stewensu in Mag-niru ter dejal, da bi mi bilo zelo ljubo, če bi lahko prišel k meni zastopnik firme, če mogoče že danes.«

»Seveda, to so pač agenti v eni tistih ulic, ki se cepijo od Dame Street?«

»Da, prav dobro, kako jih poznaš?«

»Majhni opravi. Če bi ne mogel govoriti z njimi, jih že obvestim.«

»Da, toda stvar je nujna. Tiče se Bobovega pisma in njegovega naročila in se mora zgoditi takoj.«

»Seveda, Jaz bom že skrbel. Kako pa je njegov naslov?«

»Cahercon, grofija Kerry.«

»Dobro. Upam, da pride Mabel kmalu dol. Drugače ni nič novega?«

»Ne.«

Mabel je prišla k malici. Bila je blede in potrta, da se je major prestrašil. Trudno je sedla na stol, a ni ničesar použila. Oče jo je preplašeno gledal. Bolečine, ki mu jih je povzročal protin, ga niso tako prevzele, da bi ne bil že nekaj časa opazoval, da njegova hči ni srečna. Čez njene ustnice ni bilo nikoli tožbe. Izpolnjevala je svoje gospodinjske dolžnosti, delala izlete, kinčala se za plese in povabila, hodila v obiske. Toda vse se je vršilo tako mehanično, brezbrizno in hladno, da je oče jasno videl, da nekaj ni v redu. A vprašanj ji ni staval; bal se je odkritij.

»Ona je že po naravi mrzla in sama zase,« je mislil. »To ima po materi. Toda njeno sedanje obnašanje je že več kakor hladnost in molčečnost.«

Tisto popoldne pa so bile njene poteze spačene kakor v silni bolečini in globoka tuča je ležala na obrazu. Vzdignila se je od mize, potegnila stol k ognju in je molče, s sklenjenima rokama v naročju strmela v ognjene jezičke. Majorja je tako pretreslo, da ni mogel reči besedice. Premikal se je nemirno na stolu in molčal,

bolj ga je obdajala slutnja o nečem hudem, strašnem.

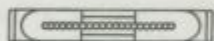
»Ogenj je očitno v cerkvi,« je mislil. »Kako naj bo tam? Reši, usmili se, Nebeška Gospa! Da, tako je!«

Minuto dolgo je postal stražnik pred razbitim oknom in gledal z začudenjem na oltar. Mala voščena sveča, ki so jo tatje pozabili ugasiti, je plapolala kljub skozi okno pihajočemu vetru in metala medle

Črnogorke na tržišču v Cetinju pričakujejo novic z bojišča.

rdeče lise na razmetano mašno obleko, preobrnjeno skrinjico in na neštne sledove stopinj pri oltarju in na oltarni mizi. Prešlo je še nekaj časa, in rjoveči veter je nesel v daljo hitre, nepravilne udarce zvonov: klic na pomoč...

Drugo vojno novo leto,

Zopet je leto naokrog! In grmenje topov, vzdihovanje ranjencev, obupni klici vdov in sirot nam branijo, da bi si iskreno in od srca želeli srečno novo leto. Toda vkljub temu, da je morda mir še daleč pred nami in da tem živeje čutimo težo teh hudih dni, vendar obhajamo to novo leto povsem drugače kakor lansko leto. V mi-

nulem letu so se v vojaškem oziru izvršili veliki dogodki, in sicer nam v korist. Lani osorej je bila skoro vsa Galicija v ruskih rokah, in v Karpatih je silil sovražnik naprej v naše dežele. Ob vseh vodah na Bzuri in Ravki, ob Pilici in Nidi, ob Dunajcu — vsepovsod so imeli sovražniki močne postojanke in so grozili osrčju naše države.

Na Srbskem so se po mnogih zmagoslav-

slavnih pohodih v sredino sovražnikovega ozemlja morale vsled neugodnih razmer umakniti naše pogumne čete in prepustiti sovražniku sad mnogo-mesečnih trudov.

Celo iz Belgrada so se morali naši umakniti.

Bili so hudi dnevi lani ob novem

letu, krvavi dnevi, ki niso za bodočnost nosili v sebi nobenega veselega upanja. Letos ob novem letu pa je vse drugače. Razgrnjena je pred nami sicer krvava slika, a iz nje odseva zarja lepših nad za prihodnost. Galicija je skoro vsa v naših rokah, vsa ruska Poljska je v oblasti osrednjih držav, in na vrata Rige in Dvinskega bijejo nemške čete. Od majnika naprej smo slavili na tem bojišču neprestano, nove velike zmage. Jesenski boji so uničili odpor Srbov, oprostili Macedonijo vseh sovražnikov, in ločeno vojskujoči se zavezniki Bolgari in Turki so se združili z našimi armadami in s tem neprimerno pomnožili in utrdili našo vojno silo.

S kakim strahom smo, zlasti mi na južni meji, sprejeli vest, da nas je napadel naš dosedanji verolomni laški zaveznik. Pripravljeni smo bili, da se skoraj moramo

umakniti sovražnikovi premoči na tej meji. A sedaj je poteklo od tedaj že osem mesecev, in Lah je tam, kjer je bil prvi dan napovedane vojske, in mi, ki smo tik ob meji, se čutimo varne, ker vemo, da straži ob meji naša pogumna armada, ki kakor neprodiren zid odbija najgroznejše sovražnikove napade, o kakršnih dosedaj vojna zgodovina ni sporočala.

Zadnji tedni minulega leta so prinesli našim zaveznikom novih zmag. Angleži in Francozi so se morali umakniti v Solun in so morali zapustiti Dardanele, kjer so upali prodreti, vzeti Carigrad in tako zmagoslavno završiti svetovno vojsko.

Na vseh bojiščih torej stojimo veliko ugodnejše nego ob lanskem novem letu. Velikanski so uspehi, ki so jih dosegli v

Turški aeroplan uniči podmorski čoln.

Slednjič se je spomnil Bob Maxwellovega pisma. Poiskal ga je in ga ji je dal. Ona je pogledala samo naslov in ga vrnila. Nato je dejala:

»Oče, ali bi ne mogla — ti in jaz — odpotovati?«

»Odpotovati?« je ponovil. »Zdaj ne, Mabel, v tem času, ko nihče ne zapusti mesta.«

»Ali nama ni mogoče prodati hišo in vso opravo ter oditi v tujino — na Španško, na Riviero, Algir ali kamorkoli?«

»Kaj ti je, Mab?« je vprašal major. »Ali si bolna?«

Ona se je spustila v krčevit jok; poklekivši na preprogo pri kaminu k nogam svojega očeta, je položila svojo roko v njegovo in jecala:

»Bolna? Jaz sem še prezdrava, Bogu bodi potoženo! Če bi bila bolna, da bi umrla, bi bila rešena!

»Toda Mab!« je dejal oče. »To so otročije, ali kar je še hujše, histerična domnevanja. Ti se ne smeš vdajati takim stvarim; premlada si in še premalo časa

poročena, da bi se prepuščala takim slabostim.«

»O Bog, da bi se ne bila nikoli poročila!« je ječala usmiljenja vredna žena. »Da bi bila imela pamet ter ostala pri tebi in ti stregla. Kakšna blaznost vlada v deklicah, da ne poznajo svoje sreče in jo tepajo z nogami!«

In jokala je bridko.

»Pridi, Mab,« je dejal oče. »To ne gre. Kaj sta imela z Ralphom? Jaz vem, vidva nista srečna. Toda to se večkrat dogaja. Kakšno zgodbo je pripovedoval snoči v družbi? Pridi in povej mi vse. Ralph je dejal, da znaš ti bolje od njega.«

»To je dejal?« je kriknila in v njenih objokanih očeh se je zablišalo.

»Da. Danes jutraj, preden je šel v mesto, so bile to njegove zadnje besede. Dejal je, da si je včeraj izmislil zgodbo, da bi naredil uslugo prismojenemu profesorju. Vse, pravi, je izmišljeno. A dejal je, da bo v enem tednu prepotovala cel Dublin.«

»Kakšen lažnik in hinavec! Povest je bil njegov lastni doživljaj. Ljudje se morajo včasih izpovedati. Vsled pijače je bil ves

razburjen. Ali si slutil, papa, da je nagnjen k tej pregrehi?«

»Da, Bog mi odpusti! Jaz sem vedel,« je dejal major osramočen in žalosten.

Oče in hči sta sedela, vsak zatopljen v lastne misli, dolgo molče drug ob drugem.

»Da bi bila vzela Boba, ubogi Bob,« je slednjič dejal major.

Ona pa mu je položila roko na usta, da ni mogel ničesar več reči. Po preteku nekaj hipov je vstala in odšla iz sobe. Trudna in s težkim korakom je šla oprijemši po stopnicah v sobo. Pod poslikanim oknom v veži je za hip postala. Tu je stala na podstavku vaza iz porfirja, ki je prišla iz Indije, s pismom, pisanim od neznane roke v sanskritu, s pismom, ki ga ji njen mož ni hotel raztolmačiti.

Stokrat in stokrat je bila že šla mimo nje, ne da bi si delala kakih skrbi; popolnoma nezavedno je občudovala njeno neprekosljivo lepoto. Sedaj je obstala ob njej in jo natančneje opazovala. Velika, široka odprtina se je blestela v pestri svetlobi poslikanega okna, tu rdeče tam mo-

Pavel Jurjevčič
padel v Galiciji.

Franc Sevnšek
padel na južn. bojišču.

Jožef Urbančič
padel na sev. bojišču.

Janez Pogačnik
padel na sev. bojišču.

Jakob Galob
padel na ital. bojišču.

Janez Farkaš
padel na ital. bojišču.

pravkar preteklem letu naše, zmag bo-gate, vrle čete.

Se ni sovražnik premağan; ne smemo pozabiti, da se vojskujemo proti sovraž-nikom, ki so po številu nasproti nam v veliki premoči, ki jim celi svet znaša sku-paj živež, orožje in strelivo, ki so na vseh bojiščih dozdej pokazali veliko poguma in vztrajnosti.

Toda vkljub temu označuje preteklo leto velik korak bližje do zmagoslavne-ga miru. Ni torej povoda, da bi postajali malo-srčni, četudi se zavedamo nevarnosti, ki se v njih nahajamo.

S pogumom in vztrajnostjo v naši pre-izkušeni armadi, z varčevanjem in delom doma, povsod pa in predvsem z molitvijo in spokornim življenjem vršimo v teh hu-dih dnevih svojo domovinsko dolžnost, v trdni nadi, da nas Bog za prihodnje novo leto blagoslovi z zmagoslavnim mirom.

† Narednik **Pavel Jurjevčič**.

Pokojni je bil rojen v Ratečah na Go-renjskem 25. januarja 1884. Po dovršeni ljudski šoli je obiskoval tudi dva razreda gimnazije; pozneje je bil uradnik občinske pisarne na Vrhniki. Služil je pri 27. do-mobr. pešp., ter padel junaške smrti za do-movino v Galiciji 19. oktobra 1914. Pokoj-nik je bil vesten odbornik Katol. rokodel-skega društva in Katol. slov. izobr. društva ter neustrašen član vrhniškega Orla. Kot

izboren igralec je nastopal vedno z dalj-šimi vlogami pri vseh društvenih predsta-vah. Bil je tudi pevec in tamburaš. Radi svoje vesele in živahne narave je bil kot izvrsten družabnik zelo priljubljen. Zato je globoko užalostila vest o njegovi smrti ne samo očeta, ženo in hčerke, temveč tudi društvenike in vse, ki smo bili z njim v prijateljski zvezi. — Nepozabni Pavle, mi

radosti, kjer nam Bog daj enkrat vsem veselo svidenje!

† **Franc Sevnšek**.

Dne 11. aprila je bil poklican k vo-jakom; bojeval se je na ruskem bojišču, od tam se je odpeljal na italijansko mejo. Dne 18. oktobra je pisal zadnje pismo svojim domačinom kot za slovo. Iz pisma

Mogočno se dvigajo naše gore...

trdno upamo, da že uživaš plačilo za svoje lepo življenje. Trpljenje in bridkosti Te več ne dosejajo. Ti se veseliš v večni

je dihala mrzla slutnja, da ga ne bo več domu. In res: 22. oktobra je padel juna-ške smrti. Vrli mladenič, počivaj v miru!

dro in rumeno. Mabel si je mislila: Jaz bi mnogo dala, da bi izvedela, kdo jo je na-redil in odkod pride. Nato so ji prišle na um besede njenega moža o indijski de-klici, z nekim strahom se je spomnila, da je dejal: Iz njenih rok ni prišla nikoli umet-nina, ki bi ne imela simbola ali simbolne-ga pomena, ki se je prej ali slej razodel. Vaza je torej bila simbol — toda česa? Ona si ni mogla ničesar misliti. Med opa-zovanjem se ji je zdelo, kakor bi se ze-le-na, na dnu zvita kača, tresla in pregibala. Prestrašena je skočila nazaj. Seveda je bila samo domišljija. Toda vendar je prijela utež, ki je ležala na mizi — petfuntna gra-nata na mahagonijevem podstavku, ki jo je prinesel oče iz Indije — za obrambo in še enkrat pogledala v vazo. Ali je bila tem-u vzrok noč brez spanja in polna boleti ter njena razdražena domišljija, ali so jo slepili nejasni, skozi okno padajoči razno-barvni žarki — spet je menila, da se ze-le-ni, ostudni nestvor premika, in polna strahu je vrgla z vso močjo utež nanjo. Kača se je razletela kakor steklo in vaza se je preklala v dva dela, kakor bi jo bil pre-

rezal z nožem. Ni padla na tla, temuč ostala na podstavku. Ostra, gladka razpo-ka je bila palec široka, in videlo se je, da je bila vaza na dnu debela okoli 3 do 4 pal-ce, se stanišala v sredi na en palec in bila pri vrhu spet bolj debela. Četudi je gospo Outram pretresla groza, jo je vendar pre-letel čudno vesel občutek, kakor bi ravno ubitje vaze pomenjalo zanjo odločilno iz-premembo njene usode. »Pomeni vsaj,« si je dejala, »neko izpremembo, prelom s se-danjimi razmerami, novo življenje, in to je velik dobiček.«

Šla je potem v sobo in sedla zatoplje-na v misli. Naslonila je glavo na roko in gledala skozi okno. Zunaj je tonilo solnce za temne mračne oblake. Gospa Outram je začela motriti svoje zakonsko življenje. Njeni prvi občutki zoprnosti pred možem, ki so dali njenim častihlepnim načrtom drugo lice, in so se ji zdeli zločin nad ne-čem, kar bi moralo biti svetišče čiste, ne-sebične ljubezni; njeno presenečenje, ki se je razrastlo v ogorčenje, ko je najprej kljub odporu in potem z vedno naraščujočo ne-voljo zapoznava la pravi značaj svojega

moža, njeni napor, da bi skrivnost uta-jila in s trdno roko potegnila zastor čez strašne stvari svojega zakonskega življe-nja; njeno prisiljeno obnašanje v družbi, njen slabotni trud ohraniti doma svoje do-stojanstvo, dan, ko je spoznala, da je na-pravila največji pogrešek, ki ga more na-praviti žena v svojem življenju in ki ga za-more popraviti samo smrt: vse je vstalo v njenem pomenu in jo tiščalo boleti in ža-losti k tlom. Zahajajoče solnce ni videlo nikjer žalostnejše slike, kot je bila lepa že-na v svoji sobici.

Solnce je zašlo. Mračilo se je. Nato je padla noč. Njene sence so objele samotno postavo. A ona je obsedela nepremično in strmela v noč, dokler ni zaslišala na stop-nicah dobro znanih korakov svojega moža. Čutila je: odločilna ura je prišla.

(Dalje.)

*Kupujte in pišite le razglednice iz zbirke
„Vojska v slikah“. Izšla je že 7. skupina.*

† Jožef Urbančič,

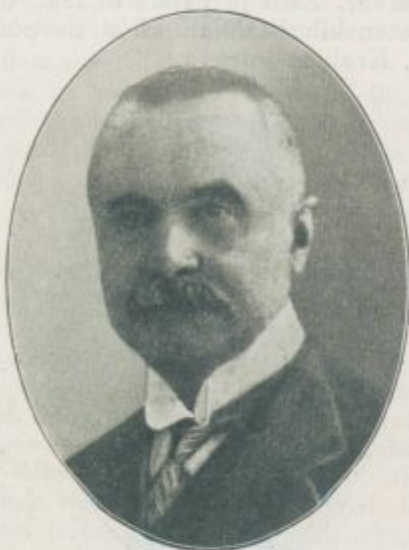
iz Žužemberka na Dolenjskem. Bil je krasen dečko, lepe postave, da ni našel tekmeča daleč naokoli. A kaj telesna lepota, ki se tako rada obleti! V lepem telesu mu je živela tudi lepa duša. Značajan, kakor je bil, bi lahko služil kot vzor slo-

† Jakob Galob,

rojen leta 1886. v župniji Sv. Lenarta pri Sedmih studencih na Koroškem, je padel na južnozahodnem bojišču 22. oktobra 1915. Bojeval se je od začetka vojske in je bil v Galiciji dostikrat v najhujšem ognju, a ostal je obvarovan. Bil je tih in priden

mlajšim bratom Francom sešla in skupaj bojevala in preganjala sovražnika iz Karpatov, dokler ju ni bolezen ločila. Zadnji čas sta bila oba na južnem bojišču, kjer je Janeza objela smrt. Lahka Ti bodi tuja zemlja, dragi Janez!

Novi avstrijski ministri

Dr. vitez Leth, trgovski minister.

Princ Hohenlohe, notranji minister.

Dr. pl. Spitzmüller, finančni minister.

venskim fantom. Leto za letom je pohajal na delo na Nemško in vselej se je vrnil pošten, kakor je odšel, pravzaprav še bolj utrjen, še bolj preizkušen v značaju. Prva pot ga je peljala v izobr. društvo in drago mu Marijino družbo. — Meseca oktobra lanskega leta se je poslavljaj od doma. Februarja letošnjega leta se je izgubila sled za njim. Zasebne govorice so mu izkopale grob na ruskem bojišču.

† Janez Pogačnik

je služil pri 17. pešp., 4. stotniji. Letos spomladi se je poslovil v cvetju svoje mladosti od skrbnih staršev, bratov in sester na Brezovem, v kovorski fari pri Trziču na Gorenjskem, ter oblekel vojaško suknjo, da bi branil domovino. Odšel je bil na severno bojišče, od koder je, poln upanja in poguma, pridno dopisoval domačinom. Svoj 18. god na dan sv. Janeza Gvalberta 12. julija je obhajal še na zemlji. Meseca septembra je dopisovanje prenehalo. Po uradnem naznanilu je padel na bojišču od 1. do 11. sept.; po zasebnem dopisu enega izmed njegovih tovarišev ga je 3. septembra 1915 zadela sovražna krogla v trebuh in mu takoj pretrgala nit življenja. Hudo obiskana »Mlinarjeva« hiša naj se tolaži s tem, da je bil rajni Janez, kakor tudi njegov bratranec Ant. Pernè s Povelja, kateri je malo pred njim tudi tamkaj izdihnil dušo, nepokvarjen in pobožen mladenci, za oni svet pripravljen, kakor bi pozneje morebiti ne bil nikoli več. Po kratkem zemeljskem teku je tam prejel, kakor smemo upati, nevenljiv venec plačila, tukaj pa zaslužil z drugimi padlimi tovariši vred časten in hvalen spomin v zgodovini naše ožje in širše domovine.

fant, ki ga je vse rado imelo. Naj mu bo lahka juža zemlja!

† Janez Farkaš

se je bojeval na južnem bojišču. Rojen je bil v Radislavcih 3. dec. 1891, ter v 24 letu starosti padel junaške smrti 22. oktobra, zadet od granate. Bil je pošten in miren. Služil je pri 87. pešp.; lansko leto se je podal na severno bojišče, kjer se je skoro celo zimo bojeval v Karpatih; bil je ranjen v nogo; ko je ozdravel, se je zopet podal na severno bojišče, kjer sta se z

Angleški kralj, po ponesrečeni jezdi, deli odlikovanja.

Po svetu.

Svetovna vojska.

24. dec. V zadnjih dneh smo na črnogorskem bojišču ujeli 600 sovražnikov. Na več krajih so manjši boji; sovražnik se je razdelil in napada v malih tolpah ter skuša vznemirjati naše čete. Vsled slabega vremena, snega, slabih potov in gorâ je mogoče le počasi napredovati. — V Belopolju so naši zaplenili mnogo orožja in streliva.

25. dec. Na sveti večer so Rusi ob besarabski meji napadli in se približali našim utrdbam. Po ljutih bojih smo več ruskih napadajočih kolon uničili in napade zavrnili. — Pri Tolminu se vrše zadnje dni hujši boji, ravnotako na tirolskem bojišču. Povsod so bili napadi odbiti. V Adiža—dolini, južno od Roveredo, je padlo 200 sovražnikov.

26. dec. Na bojiščih večinoma povsod božični mir. — V Mezopotamiji Turki obkoljujejo angleške čete pri Kutulamari. Na Dardanelah se vedno bolj kaže premoč turškega topništva. — Angleži uradno naznanjajo, da so dosedaj vsega skupaj izgubili 119.923 mrtvih, 238.758 ranjenih in 69.546 pogrešanih mož, oficirjev pa 7367 mrtvih, 13.335 ranjenih in 2149 pogrešanih.

27. dec. Iz Carigrada poročajo, da so Senuzi v Egiptu napadli Angleže ter jih prepodili iz Sivah. Ob morskem obrežju so Arabci napadli Angleže pri Matruh (240 km vzhodno od Soluma) ter načelnika in 300 Angležev pobili. Polastili so se tudi Soluma in zaplenili dva topa, mnogo voz in streliva. Ti boji se vrše kakih 500 km

zahodno od Kaire. Angleži v naglici pošiljajo novih vojakov v te ogrožene kraje. — V sredozemskem morju je pri Dorni

kmalu tudi Turki pričeli napadati. Sveta dežela je, kakor poročajo, velik bojni tabor, kjer se zbirajo velike mohamedanske

denar za vojne potrebe. V sobranju je vladalo navdušeno soglasje med poslanci za carja in vlado.

Na božični praznik se je papež zbranim kardinalom zahvalil za čestitke, in omenil, koliko se je trudil, da bi ustavil prelivanje krvi, pa da je bil dosedaj le glas vpijočega v puščavi. Pa četudi dosedaj ni imel uspehov, ne bo odjenjal v svojem delu za mir med narodi in državami. Ker se zdi, da pri ljudeh ni pomoči, zato treba tembolj goreče moliti, da vkljub vsem neuspehom končno le zmagaja pravična stvar. Zato je papež ukazal, da se v lavretanskih litanijah kliče na pomoč: Marija, Kraljica miru!

Zavezniki - vladarji: Avstrije, Nemčije, Bolgarije, Turčije.

podmorski čoln potopil laški parnik »Port Said«.

28. dec. Sovražniki kažejo na francoski in ruski meji veselje za ofenzivo. Na Besarabski meji so bili močni ruski napadi, odbiti z velikimi izgubami za Ruse. Skušali so prodreti proti Črnovicam, pa se jim ni posrečilo. — Na Kitajskem se je južna pokrajina Jinan uprla novemu kitajskemu cesarju. Najbrže, da so Japonci zraven kakor mešetarji, ker se hočejo okoristiti s sedanjo svetovno vojsko. Japonci ne marajo okrepljene Kitajske.

29. dec. Sovražnik v Bukovini nadaljuje svoje napade. Vzhodno od kraja Burkanov smo nekaj sprednjih oddelkov umaknili pred premočnimi ruskimi silami. — Na laškem bojišču boji topništva, živahni posebno na tirolskem ozemlju. — Na francoskem bojišču pri Hartmansweilerkopfu hudi boji, za sedaj je ta grič zopet v nemških rokah. Ob tej priliki so Nemci ujeli 1500 sovražnikov.

Iz Egipta in Mezopotamije prihajajo za Angleže neprijetne novice. Odkar se je Angležem ponesrečila vojska pri Dardanelah in v južni Macedoniji, je posebno Turkom precej zrasel greben. Poleg tega so po novih prostih zvezah čez Balkan dobili mnogo orožja, možnarjev, topov in streliva; z vsem tem oskrbujejo sedaj vstaške čete v Mezopotamiji in Egiptu. Nevarno je zlasti prodiranje Arabcev od zahoda proti Kairu, ker od vzhoda bodo

čete ter se pripravljajo z vajami za boje. Angleži dobro vedo, da je njih Ahilova peta Egipt. Če bi bili tukaj tepeni, je konec njihove svetovne vlade na morju. Tako piše Anglež Lovat Frazer v listu »Daily Mail«: »Glavna naša naloga na vzhodu je ta, da držimo Egipt. Suez-Kanal in Egipt sta za nas veliko večjega pomena, nego Balkan, Dardanele, Carigrad ali Bagdad. Naš vpliv na celem vzhodu je odvisen od tega, da smo dovolj močni držati Suez-Kanal. Mi ga moramo obdržati, sicer smo izgubljeni. Ko bi bili tukaj poraženi, porode se takoj nemiri v Indiji, zmede bi nastale v Avstraliji in naš vpliv bi bil usodno zadet v orientu.« Iz tega vidimo, da se bo za Angleže res šele sedaj začela prava vojska, kjer se bo šlo za svetovno angleško nadvlado na morju.

V bolgarskem sobranju je bolgarski car v prestolnem nagovoru omenjal, kako se je trudil, od Srbov mirnim potom dobiti po krivici vzete dele Macedonije, pa so Srbi v svoji trdovratnosti odklonili vse zahteve. Zato je bilo treba zgrabiti za meč in pregnati verolomnega sovražnika z zasedenih macedonskih pokrajin. Car je pohvalil armado, ker se je tako hrabro borila in v nepričakovano kratkem času pregnala sovražnika iz cele Macedonije. Car upa, da prelita kri ne bo zastoj in da iz teh zased vzrase pomlajena velika Bolgarska. Vojska še ni končana, ker morajo biti premagani tudi sovražniki naših zaveznikov. Poslanci so dovolili potrebni

† Kardinal dr. Bauer, knezonadškoj v Olomucu.

Koliko vojsk je sedaj?

Sedanje, svetovne vojske se udeležuje 13 narodov ali držav.

Na naši strani so 4: Nemčija, Avstro-Ogrska, Bolgarija in Turčija. Na nasprotni strani 9: Rusija, Anglija, Belgija, Francija, Monaco, Italija, Črna gora, Srbija in Japonska.

Vse te države pa niso vsem centralnim državam napovedale vojske. Nemčiji je napovedalo vojno 8 držav (Italija formalno še ni napovedala), Avstriji 9 držav (istotako), Bolgariji 6 (Rusija, Anglija, Francija, Italija, Črna gora in Srbija), Turčiji 6 (ravno iste) Rusiji 4, Angliji 4, Franciji 4, Črni gori 4, Srbiji 4 (centralne države), Italiji 3 (Avstrija, Turčija in Bolgarija), Belgiji 2 (Avstrija in Nemčija), Monaco 2 (isti), Japonski 2 (isti). Skupno je 58 vojnih napovedb.

Ker pa je vsaka predstoječa vojna po dvakrat šteta, namreč pri nas in sovražniku — se mora številka 58 deliti z 2, da dobimo resnično število vseh vojsk, ki so v teku.

Potemtakem imamo sedaj $58 : 2 = 29$ vojsk!

Slovinci, poslužujte se jih ob vsaki priliki! Izšla je 7. skupina. V več baryah.

V bobnajočem ognju. Grozota laškega bobnajočega ognja na goriški fronti nam pojasnuje opis enakega ognja v bojih pri Champagni. Ob koncu septembra smo. Tamkaj za francoskimi jarki, ob koncu vojaškega vežbališča pri Chalunu, stoji osem balonov. Sicer jih biva v tem oddelku samo po troje. Kaj naj pomeni to? Kaj hočejo letala? Ni to skoraj cela četa letal, ki obleta brenčeč naše jarke?

Bum-sss-rrač! — Udarila je prva granata. Prihaja od tamkaj, buči preko naših glav in se razleti s kratkim pretrganim pokom za našimi jarki. Zdi se, da je bila znamenje. Zdajci se odpira tam kakor peklo. Sto topov stoji tam, sto topov zija tam in pošilja k nam morečo granatno točo.

Široka je fronta, iz katere je začel sipati sovražnik ogenj na nas. Buči in se kotali po zraku na desno, na levo, pred nami, za nami. Granate se zakopljejo pred našimi jarki in pred našimi očmi v prst, izkopljejo meterske luknje, mečejo visoko v zrak kepe krednatega kamenja in grude prsti. Granate dežujejo na naše žične ovire, se razlete, izkopljejo kole, raztržejo žice in se požogajo z njimi. Granate razdero lesena in kamnita kritja, razmečejo prsobrane in zasujejo cele kose jarkov. Granate sičejo preko nas, poginejo za nami, lete

nika. Kar je pred nami in kar je za nami. Ceste, ki služijo četam v dohod, železnice, ki nam privažajo. Povsod se razpokajo granate, povsod se vije belo-črnkast dim, ki zagrne in pokriva vse. Pogledam skozi strelno luknjo in vidim samo tri korake pred seboj. Vse je dim in sopar, vse je en peklenski nepretrgani ropot. Več stotin topov bruha svoja žareča jabolka, pokanje in sikanje se združuje v peklensko godbo, iz katere ni mogoče razbrati poedinega zvoka. Pok, ko izleti granata iz žrela smrti lačnih topov, in razpok, ko trešči granata v tla — to je en sam glas. Ogenj bobna. Zaglušiš, onemiš, zblazniš. Kakor kadar udarja bobnar z besno hitrostjo, tako drče granate.

Zdaj razprši granata prsobran na moji levi. Val prsti se zakadi v me, zračni tok me vrže ob prsobran na desni. Kosci jekla mi piskajo okoli glave. Nekaj hipov sem omamljen, potem se zavem, da me ne krije več ničesar na levi strani. Granata udari v sredo jarka, na moji levi. Zopet piskajo jekleni drobci okrog moje glave, kosček jekla mi iztrže cunjo iz rokava. Z velikim skokom se vržem k strelni steni, iztržem hitro puško in skočim za prsobran na desni, saj mi je nemogoče ostati tu brez vsakega kritja. Poleg mene leži straža, ki je varovala jarek na desni. Ves krvav je mož — mrtev. Granatni drobec, debel kakor naročaj, mu je zdobil črepinjo. Zdaj zadene granata v kritje blizu mene. Deske in trami pokajo, prstene grude in kredini kosi zaplešejo okrog mene, me zaprašijo. Skozi

blizala infanterija jarkom, bi moral umolkneti grom topov — in v tistem hipu bi morali mi, hitro kolikor mogoče, v prvi jarek, da se ubranimo sovražnikovega napada. — Prišla je noč po neskončno dolgem dnevu. V večnem bobnenju. Mi smo se oddahnili v upu in v nadi. Bedaki! Sovražna artiljerija strelja vso noč neprenehoma.

Večno dolga noč mine vendar enkrat. Jutro. Pozdravimo ga z veseljem, v upanju, da pridrvi zdaj sovražnik! Sprejeti ga hočemo spodobno. Bedaki! — Topovi grme in tulijo neprestano. Bobni še močneje. Najbrž je pripeljal sovražnik ponoči še več baterij. Mi sedimo v podzemlju in poslušamo, poslušamo, poslušamo.

To ti prha, puha, trči, treska, tuli, buči, joče, krohoče, piska in žvižga. Ni mogoče prenašati in ni mogoče rešiti se pred bučnim ropotom. Vmes trkajoči in brenčeči glas letal. Letalci švigajo nad jarki in kažejo ognju smer. Granate premetavajo igraje po dva metra široke prsobrane, poravnajo jarke, izglobovijo luknje, napravijo neverjetno zmešane kupe železa, lesa, pločevine, desk, prsti.

Našega sprednjega jarka ni več, žične ovire je odpihalo, jarek zasulo. Tudi topniško kritje nam razpada polagoma bolj in bolj. Kakor nerodne klade padajo 28 centimeterske granate težko na streho rovov. Tu se zasuje vhod. Z nohti, puškami in sabljami si delamo pot, da se ne zadušimo v prahu in v plinih.

Zopet se bliža večer. Mi upamo na juriš. Varljivo upanje. Peklensko bobnanje grmi še celo drugo noč na naša izmučena ušesa, nam tolče po glavi. Zemlja je razburkana kakor morje. Mi se tresemo od besnosti. Mi hočemo vun, planiti na sovražnika, naj stane, kar stane. Mi hočemo naravnost v sovražno artiljerijo, hočemo do nje! Tam bomo razdejali z bajonetom grmeče nestvore. — Stotnik nas ne pusti. Njega še ni oglušilo grmenje za ukaz dolžnosti. — Jutro pride. Bobni in bobni. Do enajste ure. Naenkrat molk, grozen, strašen molk. Kakor da bi odsekali, se je ustavil ogenj. Komaj prenesemo nenadno premeno. — »Vse vun! Marš! Marš!« — Mi skočimo, se mečemo vun. Vržemo se na tla, kjer je bil pred dvema dnevoma naš jarek, napravljamo iz podrtin nova kritja. Oblaki dima in prahu nam branijo videti, kaj je pred nami; zrak je nasičen s plini. Pridi sovražnik!

Neprijetna kopelj. Viceadmiral Schröder je bil v službi silno strog, ali sicer jako pravičen mož. Pritožbe in mnenje najnižjega izmed mornarjev je poslušal ravno tako pozorno, kakor mnenje visokih častnikov. Svojemu slugi je pokazal enkrat, kako se namažejo škornji. Nekega dne so izvajali mornarji manever izkrcaja. Čolni niso smeli do brega in moštvo je moralo bresti vodo do pasu. To ni dišalo častnikom, ukazali so moštvu, da so jih nesli na ramah do kopnega. Ali komaj so prišli mornarji s svojim bremenom do brega, pride Schröderjev signal: »Častniki nazaj in sami na breg!« Častniki so morali bresti do čolnov in nazaj, mornarji so občudovali viceadmiralovo modrost.

Naduha muči kaj rada priletne ljudi. Naduha se pridobi, marsikdo prinese pa to bolezen že s seboj na svet. Kdor leta v mladosti dosti po stopnicah, kdor ima tako delo, da hodi od hudega ognja na preprih, dobi rad na starost naduho. Ako imaš naduho, se moraš po možnosti varovati prehlada in pregretja, naporov. Varuj se posebno mrzlih in mokrih tal. Posebno kamnit tlak je škodljiv. Mrzel in nečist zrak povzroči pri nadušljivem tisto dolgotrajno mučno kašljanje, ki ga slišimo po-

Srednji znak Avstrije.

Mali znak Avstrije.

v zadnje jarke, jih razkopljejo, lete v rezervno postojanko petsto korakov za nami, puhajo na gozdni rob, na višino, kjer stoji naše topništvo.

In vse to je prišlo tako hitro, kot bi padalo iz jasnega neba, in vse gre tako hitro, kakor leti iskra za iskro na vihnem nebu. Vztrajati v tem ognju bi bila blaznost, pobilo bi nas vse, hitro v zavarovana dupla! Samo straža ob jarkih mora ostati, mora opazovati in naznaniti morebitni sovražni napad.

Od enajste do ene naj stojim ob jarku na straži. Stisnem se v ozki presek, ki se odpira pod strelno luknjo in prsobranom, in opazujem. Zdi se, da je napeljal sovražnik ogromno streliva in topov tjakaj; njegov ogenj prekaša v vsem našega. Okrog mene vihra peklensko ropotanje. Siče, šumi, buči, piha, tuli, gode, cvrči in poje po zraku. Z rezkim pokom se razletavajo granate na levo, na desno, za menoj. Debele kole za žične ovire prelomi kakor žveplenke, bodečo debelo žico razreže kakor konce; strelne opore, prsobrane, deske razstreli, zavrti v zraku, meče na tla, da rožlja jeklo, da se razleti kamen in les. V jarke in kritja — povsod iščejo in povsod udarjajo granate, raznašajo kritja, zasujejo moštvo.

Vse okrog nas je obstreljevano od sovra-

iz razvalin, se otrešata prsti in se smejeta čudno zmedeno.

Iz bučanja in puhanja razločim nad seboj brenčeči glas letala. Bliskoma puško razramo! Strel za strelom pošiljam v peklo nad seboj, bašem in streljam mehanično, dasi vem, da ne morem zadeti letala in da bom mogoče rabil kmalu strelivo bolj nujno za kaj drugega, ali jaz streljam, streljam in streljam, samo da ne slišim peklenskega vrišča okrog sebe, nad seboj.

Granate zadevajo in razdevajo kritja. Naš stotnik plane iz svojega in kriči, ne, tuli, teka po jarku: »Vse iz prvega jarka v topniško kritje!«

Tudi straže morajo zapustiti svoja mesta. Zadnji čas — kmalu se ne bi imel več kdo umakniti. Urno pobereмо svoje stvari in hitimo v kritje topništva, ki je oddaljeno kakih 100 metrov. Tam pridemo v globoke rove in kleti, ki so nekoliko varni. In tam smo ležali ves dan, na gugajoči se zemlji, pod gugajočo se streho, pod vihro granat.

Zdaj ni bilo treba paziti in se ni moglo stražiti. Bilo bi tudi brez potrebe. Dokler strelja sovražna artiljerija, ne more sovražna infanterija k našim jarkom, saj bi letela v lastni moreči granatni dež. Kakor hitro bi se

zimi v cerkvah od starih ženic. Nadušljivi mora imeti predvsem toplo obutev. Nadušljivemu je treba posušiti in pogreti čizme in nogavice. Noge si mora večkrat umiti. V vodo za noge kani jesiha in daj soli. Za nadušbo je dobro kajenje s kadilom, žrjavica pa mora biti od leša. Tudi sladkorni dim dene nadušljivemu dobro. Malo sladkorjevega prahu vrzi na žrjavico in drži nadušljivemu pod odprta usta. Kristalni sladkor je boljši od navadnega. Zatam odpri okna. Dim sveče, smrad petrolejke, duh razbeljene masti, dim žgane kave, sploh vsak smrad škoduje nadušljivemu, zato je treba pri takem bolniku pozimi večkrat in skrbno zračiti, poletu pa morajo biti okna sploh odprta. Ob hudem napadu daj bolniku na pljuča obkladek gorkega

Nevarnost inozemskih kužnih bolezni. Črnci in drugi narodi druge zemlje imajo bolezni, ki so nam Evropejcem ostale doslej tuje. Ali te bolezni so otrovne in se zanesajo lahko k nam, kakor kaj drugega. Zato je upravičen strah Francozov, da ne bi donesli Senegalci in drugi inozemski angleški in francoski vojaki svojih bolezni med armado in med civiliste. Oglasili so se zdravniki, ki so bili različnega mnenja. Predstojnik zavoda za raziskovanje tropičnih bolezni v Hamburgu je pomiril svet s sledečo izjavo: Že ko so

dumdumska mrzlica je zelo razširjena po nekaterih krajih v Indiji, a tudi po severni Afriki. Ni prav gotovo, kako se prenese ta mrzlica, mogoče da jo prenese mrčes. — Malteška mrzlica je dolgotrajna bolezen, ki je doma v Indiji in v severni Afriki, se pa najde tudi na nekaterih krajih na Francoskem. Širi se po uživanju ovčjega ali kozjega mleka, ki je oplojeno z bacili. — Griža, trahom in malaria se pač nalezejo lahko v vojaških taborih, kjer ne more biti preskrbljeno tako natančno za snago in se razširijo lahko tudi po jetniških taborih, ni pa misliti, da bi prekoračile te bolezni meje jetnišnic in bolnišnic.

Nemški 42 cm top. Teža znaša 88.750 kg, dolgost cevi 5 m, teža izstrelka je 400 kg, dolgost izstrelka 120 cm. Teža osnovne plošče znaša 37.500 kg. K topu spada 172 delov. Za prevažanje je treba 12 vagonov. Top se vzi- da. Globina vzdajanja znaša 8 m. Gotovost strela je med 1—3. Lütlich so obstreljevali v daljavi 22'8 km. Pri prvem strelu na Lütlich je padlo 1700 mož, pri drugem 2200 mož. Namur in Maubeuge sta dobila dva strela. Za nastavo topa je treba 24 do 26 ur, da se umeri za strel 6 ur. Strelno moštvo ima pri spro- ženju strela varnostne kape, ki pokrivajo ušesa, nos in oči, vleči se mora na trebuh. Pri streljanju popokajo šipe 4 km daleč na okrog. Strel stane 11.000 mark. Za postrežbo topa je treba 260 mož. Top je podminiran. Za slu- čaj, da bi pretela nevarnost, da pride v roko sovražnikovo, je dolžnost inženirja voditelja, da razstreli top.

Srednji znak Avstro-Ogrske.

Mali znak Avstro-Ogrske.

jesiha. Dobro je tudi, če more držati roke ali noge do komolcev v topli slani vodi. Izmeček omeči uživanje janeževega čaja z medom, mleka z rumenjakom, mandeljevega olja ali mleka. Dobro je, če si maže nadušljivi vsak večer in zjutraj pljuča s slano droženko ali z gabezovim mazilom. Obliž smole na prsih olajša težave. Vsak nadušljiv pa mora večkrat k zdravniku, on mu zapiše kaplje, po katerih mu odleže hitro.

Zakuriti ne zna vsak; včasih pa nagaja še tistemu, ki zna. Kdor si spravi v zaboj za drva vsako prazno škatljo od žveplenk, cikori- je ali kar je podobnega, kdor pobere vsako trščico, ne bo v zadregi, kadar se muči. Tudi zažganih žveplenk ne meče gospodinja v smeti, ampak jih stavi v škatljo, ker to je izvrsten podnetek. Kupovanje tistih tenkih jelovih trsk je potrata. Pri sekanju drv odleti zmerom kaj. Zelo prijetne so pa velike, široke trske in ostanki, ki se dobe pri mizarjih, posebno do- brodošli so stolarski odpadki. Sam premog ne gori rad, če mu pa pripraviš malo žerjavi- ce, potem že gre.

Premočov pepel je dober za grede v kleti, če ga zmešaš s prstjo ali s peskom. Tudi ko- če ga zmešaš s prstjo ali s peskom. Tudi ko- renje in redkev zasujejo na Nemškem s pre- in rahljanje težke mokre ilovnate prsti.

Mazilo za usnje. Stolci 35 gramov arab- skega gumija in nastrži 35 gramov navadnega mila in 35 gramov belega voska. To polij z osminko litra deževnice ali rečnice. Ko je stalo dve uri, kuhaj na polaganem ognju, dokler se ni razpustilo vse. Med kuhanjem mešaj ves čas. Primešaj 1/4 litra ribjega olja, in ko se je lepo razmešalo, primešaj še toliko saj ali ki- neža (Kienruß), da bo dovolj črno. Mešaj in odstavi od ognja in mešaj še toliko časa, da se ne shladi. S tem namaži črno usnje in zli- kaj. Po tem mazilu postane usnje voljno in čvrsto.

Šolne iz atlasa teri z vato, namočeno v toplem spiritu in izdrgni s suho vato.

bili uvedli leta 1910. v Algiru senegalske strelce, se je bila vzbudila v zdravniških kro- gih na Francoskem bojazen, da se ne bi raz- pasle z novim delom armade nove bolezni po deželi. Société de Pathologie Exotique se je posvetovala večkrat o tej nevarnosti in je predložila svoje sklepe vladi. — Zdravnik Raynand je bil mnenja, da so pri Senegalcih najbolj nevarne bolezni jetika, gobe, kuga, beriberi, crav-crav, dremačica, črviva bolezen, griža in različne mrzlice. — Zasedovanje in raziskovanje zdravnikov v zadnjih letih je pa ovrglo mnenje Raynandovo. Zdaj prevladuje prepričanje, da ni verjetno, da bi se nalezil evropski vojak gob od svojega prekomor- skega tovariša. Vendar je zdravnikom v jet- niških taborih strogo naročeno, da pazijo na vsak slučaj gob, ki bi se pojavil pri jetnikih. — Znaki gob so izpadanje obrvi, bule po obrazu, bele lise na temni polti. — Prava k u g a, meni dr. Mayer, ne more skoraj priti do nas po vojaki, ker bi se pokazala že med potjo in v pristaniščih. Ne more se tajiti, da prinašajo transportni parniki okužene pod- gane, posebno iz Indije. To pa priključa ne- varnost samo na pristaniška mesta, kakor so Marsilj in velike angleške luke, kjer je tudi navadno vsako leto par slučajev kuge. — Ravno tako malo nevarnosti nam preti od p l j u č n e k u g e, ki prihaja iz vzhodne Azije in bi morala potovati po celi ruski državi, preden bi prišla do nas. Ta kuga nam grozi šele, ko se začne mráz in še preden pride do naše meje, jo ustavi Rusija, da brani sama sebe. — D r e m a č i c o, ki je doma v neka- terih senegalskih krajih, povzroči neka vrsta muh. Prvi znak te bolezni je otok bezgavk. Nalesti se skoraj ne more. Res je bilo v Ham- burgu kakih deset dremavičnih bolnikov Bel- gijcev, ali ti so bili prinesli bolezni s seboj iz Senegala. — Bolj nevarne so č r v i v e b o- l e z n i, ki so zelo razširjene v tropični Afriki, kjer umre velik del domačinov vsled nje. Jajca črvov pridejo z blatom iz telesa in se raz- vijejo, ako najdejo ugodna tla — to je vlažno toploto. Strelni jarki so prva in ugodna pri- lika. Zdi se pa, da ne prihaja bolezen skozi usta v človeka, ampak skozi kožo. Znaki bo- lezni so opešanje krvi, hujšanje in otekline po životu. — Mrzlica Kala-Azar ali

Mnogo ljudi trpi na zaprtju ali nedelova- nju črevesa in je le zopet druga lenoba, če se nič ne stori za odstranitev tega zla. Kdor se pa že enkrat odloči, da rabi odvajalno sredstvo, naj izbere tako, ki mu bo najbolj koristilo. Volitev ne bo težka. Je predvsem velika in- dustrija za umetno izdelavo odvajalnih sred- stev iz različnih kemikalij. Nadalje je mnogo mineralnih odvajalnih sredstev, namreč mi- neralne vode, ki vplivajo odvajalno, in kon- čno rastlinska odvajalna sredstva. Mi vemo, da se rastlinske tvarine najlaže prilagodijo človeškemu organu, da je njihov vpliv najbla- godejnejši ter da ne dražijo in ne slabé. Med rastlinskimi odvajalnimi sredstvi zaslužijo prednost pred vsemi drugimi, vsled česar so tudi zelo priljubljene, rabarbarjeve kroglice z zn. »Elsa-Pillen«. Vzbujaajo tek, pospešujejo prebavo, vplivajo pomirjačo pri spehovanju, želodčnem krču in zgagi, nimajo nobenega neprijetnega postranskega učinka, ne dražijo in ne slabé črevesa ter jih tudi ženske in otroci radi vzamejo. 6 škatlic stane franko 4 K 40 h. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa- trg št. 331 (Hrvatska). (u)

Knjigoveznica
Katoliškega tiskov-
nega društva v Ljubljani
Kopitarjeva ulica št. 6 ☐☐☐☐☐☐
priporoča

originalne platnice

za

Ilustrirani Glasnik

V delo se sprejema že sedaj, a iz-
vršilo se bo šele po končani vojni.

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovár.